

HORTOBÁGY.

DEBRECZENI HETILAP
KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALOMMAL.

14. szám.

Első évfolyam. 1862.

Aug. 1.

Meghívás.

A debreczeni színügyegylet aug. 3-kán, d. e. 10 órakor a casinó teremében tartandó közgyűlésére, a t. cz. egyleti tagok tisztelettel meghivatnak.

Farkas Ferencz
egyleti elnök.

Sz. k. Debreczen város árvái javára
Mária Terézia ő felsége által alapított

árvatarló pénztár

ügyének jelenlegi állása

s történelmi előadása.

(V é g e.)

A fentebbiekben az alapítvány eredete, annak szelleme és célja bőven és világosan kifejtetvén, most már annak mi módon életbe léptetésére vonatkozó nézeteinket kívánjuk előadni.

Midőn dicső emlékezetű Mária Terézia magyarok királynéja, a Debreczen város lakosai részéről a szorongatott helyzetben levő államkincstár rendelkezésére felajánlott összeget — ezen állam iránti kötelességérzetből fakadó loyális eljárást anyai gyöngédséggel viszonzandó, — épen a Debreczen városi árvák helyzetének javi-

tására rendelte fordíttatni, — bizonyosan nem állandalmi, hanem községi alapítványt szándékozott tenni, mert különben az alapítványi összegnek visszafizettetését el sem rendelte volna, hanem kezeltetett volna ezen összeg más állandalmi alapítványokkal együtt az országos pénztárban.

Ha pedig az alapítvány községi célra engedtetett át, miután a helyi viszonyokat és a városi árvák helyzetét és szükségait, a városi hatóság legjobban tartozik ismerni, úgy ő felsége eredeti elhatározása után, alkotmányos fogalmak szerint, első kötelessége lett volna az akkori magyar királyi udvari kancelláriának, az alapítvány mi módon életbe léptetése iránt a városi hatóságot szólítani fel javaslat kidolgozására, nem pedig önkényesen, egy célnak meg nem felelő árvaház szervezését rendelni el, még pedig oly gyanus kifejezésekkel, melyek alkalmasok voltak a kegyeletos királyi akarat félre magyarázásával csaknem egy századra terjedő vizálgodás magvait elhinteni.

Miután azonban, a minek történni kell vala, meg nem történt s ezen mulasztás helyrehozására még idő van, most kötelességünk javaslatunkat elő terjeszteni s előadni, miszerint a mi nézeteink szerint árva-nevelőház felállítása egyáltalában célszerűtlen lenne; — mert

1. nem az a cél, hogy 20 — 30 vagyontalan árva uri nevelésben részesüljön, hanem, hogy egy ily népességű városban évről évre árvaságra jutó igen számos vagyontalan gyermekek és lelenczek, addig, míg dologképes életkorba jutnak, oly segélyben részesíttessenek, mely által létezésük biztosítottatik, s így a helyett, hogy koldulást szenvedve a társadalom mételyeivé váljanak,

lők az emberi társaság hasznos tagjai képeztessenek.

2. Mert az árvaintézet felállítása esetére a jövedelem igen telemes részét a felügyelő és szolgálta személyzet fizetése emésztené fel, mely különben a ház jövedelmével együtt árvák segélyezésére fordíthatók.

3. Azért sem czélszerű az árvaházakbani nevelés, meri tapasztalás szerint a gyenge koru, még oly gyermekek kedélyére is, kik felett szülei gond örködik, az intézet falai közötti elhagyatottság, s az intézetekben szokásos bánásmód, egész életükre kiható ártalmas befolyással van, a szegény árváknak pedig, kik a szülei gyöngéd felügyeletet nélkülöznek, az árvaházakbani létezés szinte elviselhetetlen, sőt

4. maga az említett, általunk egyébiránt semmisnek tartott bizottmányi munkálat is ezen nézetünket támogatja, amennyiben ott kimondatik, hogy különböző vallásfelekezeti árváknak egy intézetbeni növelése a vallásosság koczkaztatása nélkül nem eszközölhető, míg ha mellözve az árvaház alapítását, mindenik árva saját vallásfelekezetéhez tartozó családban neveltetik, vallásos erzülete is megkiméltetik. Végre:

5. Hosszas gyakorlatból merített tapasztalás alapján állíthatjuk, hogy vagyontalan árvák becsületes polgári család körében elhelyezve, hol már a polgári család, vallásos kegyeleténél fogva is, a szegény árva különös figyelemben részesül, aránylag csekélyebb költséggel, mint ez az intézetben történhetnék, sokkal czélszerűbb családias nevelést nyernek. Ezen gyakorlatnak azon jó oldala is volt, hogy miután a közpénztárból segélyezett árvák felett gyakrabban tartatni szokott hatósági vizsgálatok alkalmával, azon árvatartóktól, kik az árvák nevelését elhanyagolták, vagy velök nem jól bántak — az árvák elvétettek, — az illetők kötelességöknek megfelelni már csak azért is igyekeztek, mert az árvatartástól elmozdították a patriarchalis érzelmü lakosság előtt polgári becstelenségnek tartatott. — Ily eljárás mellett Debreczen város előljároságának gondos felügyelete alatt ezerekre menő árva gyermekek képeztettek, ügyes, becsületes s olykor olykor kitünő iparosokká, sőt esetenként ily módon segélyezett ár-

vákból tudományos pályán országos híru férfiak is váltak. — Nevezetes, s országszerte dicsérettel emlegetett volt Debreczen város közönségének a közgondviselés alatti árvák irányában követett gyakorlata, s hogy ezen állításunk nem hiu dicsekedés, bátrak vagyunk az 1825-dik évi országgyűlés által e tárgyban kiküldött választmány munkálatának 3-dik cikkelyére hivatkozni, hol „a Debreczen városában követett árvatartási módszer a legczélszerűbbnek mondatván, az egész országban követendő mintaul tüzetett ki.“

Végül kimondjuk, hogy ezen alapítvány vagyona nem csak hogy továbbra is Debreczen város törvényhatósága által kezelendő, de máshol nem is kezelhetetik, és pedig nem csak azért, mert egy Debreczen város javára létesített községi alapítványnak épen itt kell kezeltetni, hanem, mert a tapasztalás hebizonyította, hogy közalapítvány ennél hivebben és lelkiesméreteesebben az egész hazában nem kezeltelett; mert ezen 30000 forintból keletkezett alapítvány, daczára azon körülménynek, hogy a század elején 12,000 frtra bukott, mai napon, és így 85 év leforgásával, egy 950 frtot jövedelmező házat, s 225,570 forint tőke pénzt bir felmutatni, — mig számtalan, az állam kezelése alatt állott sokkal nagyobb szerü alapítványok vagy elenyésztek, vagy hihetlenségig csekély összegre törpültek.

Ezek szerint javaslatunk következő:

1. Mondassék ki, hogy a szóban forgó alapítvány községi természetü.

2. Hogy annak kezelésére a dolog természeténél fogva, Debreczen város hatósága van hivatalva, fennmaradván természetesen az állam felügyelői joga, annyiban, amennyiben az államhatóságok hivatva vannak a fölött örködni, hogy a községi alapítványok hiven s rendeltetésökhöz képest kezeltessenek.

3. Mondassék ki, miszerint ezen alapítvány jótékonyására, szoros jog szerint, csupán a Debreczen város törvényhatósága alatti terület kötelékéhez tartozó árvák tarthatnak igényt és pedig valláskülönségre való minden tekintet nélkül.

4. Állapíttassék meg, hogy mellözvetvén a külön intézetbeni tartás és növeltetés, ezen alapítvány jövedelméből mindazon árvák, kik hatósá-

gilag vagyontalanoknak vagy szűkölködőknek s segélyezést igénylőknek beismertetnek, korukhoz, állapotukhoz s életviszonyaikhoz mért segélyezésben oly módon részesíttessenek, hogy becsületes polgári családokban elhelyeztetvén, jövőjük biztos megállapítására alkalmat és módot találhassanak.

— E részben ha javaslatunk elvben a legfelsőbb szentesítést megnyerni szerencsés leend, részletes alapszabályokat fogunk kidolgozni.

Csak így és nem másképen oldathatik meg ezen kényes természetű ügy, a lakosság általános megnyugtatóására, s miután teljesen meg vagyunk győződve, hogy ő cs. k. felsége már előbbeni legfelsőbb elhatározása alkalmával is csak a hosszúságos tárgyalás alatt állott ügy végleges s méltányos befejeztetését kívánta elérni, midőn a bizottmány javaslatát változtatás nélkül helyben hagyni méltóztatott, most, midőn mi a bizalom nyílt hangján felfedezzük a bizottmány javaslatának egyoldalúságát czélszerűtlenségét s alkotmányos formák és elvek mellőzésével történt létesítését; sokkal czélszerűbb s az érdeklettek nézve sokkal megnyugtatóbb javaslatunk a legfelsőbb megerősítésre még sokkal biztosabban számolhat.

Azért is a nagyméltóságú magyar királyi helytartótanácsot oly tiszteletteljes kérelemmel véljük megkeresendőnek, hogy e részbeni javaslatunkat legfelsőbb helyre felterjeszteni, azon nem várt véletlenség esetére pedig, ha javaslatunk pártolásra nem találna, az aug. 14-kéről 47721. szám alatt kelt leiratban elrendelt eljárás felfüggesztésével, ügyünket annak idejében országgyűlési elintézés alá bocsátani méltóztatnék, miután alkotmányos törvényeink s törvényes szokások értelmében, mind azon esetekben, hol a törvényhatóságok és végrehajtó hatalom között elvkülönbség forog fenn, a törvényhozás van hivatalva végérvényesen határozni.

Vételett-e a felsőbb és legfelsőbb helyeken tárgyalás alá és figyelembe ezen felterjesztvény: nem tudhatjuk. Csak annyit említenek jól értesültnek látszók, hogy f. évi július 1-jén megjelent a bizottmány, melynek tagjai voltak: bihar-megyei főispáni helytartó Hajdu Lajos, czimzetes püspök Fogarasi Mihály, debreczeni polgár-

mester Szőlössy János, kincstári ügyész Weiss N. N. és debreczeni tanácsnok Leidenfrost Gyula urak.

Ezen bizottmány egyenesen a kétfelé osztás végrehajtására levén kiküldve, a kétfelé osztást számokban és papirosan végre is hajtotta, s jelentését — ha jól értesültünk, — a m. k. helytartótanácsához fel is terjesztette.

A bizottmányi gyűlésbe, polgármester Szőlössy János ur által, magán uton, csak élő szóval, meghivatott superintendens Balogh Péter ur is; de ő, noha a bizottmány iránti udvariasságból megjelent, a tanácskozmányban — mint különben is nem bizottmányi tag, — részt nem vett. Egyéni véleményét azonban nyilvánította, hogy t. i. ő, a debreczeni árvalartópenztár ügyére nézve, teljesen ragaszkodik a képviselő testület felterjesztvényének minden pontjához; sőt, úgy halljuk, hogy a m. k. helytartótanácsához intézett válaszfeliratában esedezett is, hogy a m. k. helytartótanács vegye az ügy fontosságához és horderejéhez méltó figyelembe a képviselő testület felterjesztvényét.

Adja a jó Isten, hogy ezen ügy, mely 85 év óta foly, a városi lakosság közös javának érdekében intéztessék el; hogy mind végig folytathassék amaz áldásos gyakorlat, miszerint Debreczenben az árvagyermek, minden valláskülönbség nélkül, ápolást és segédelmet talál, s hogy ennek következtében továbbra is mindig éltető erőt nyerhessen, ama példás keresztyéni szeretet és atyafiságos egyetértés, mely Debreczen város lakosait megmentette a hitfelekezeti türelmetlenség szörnyű veszélyeitől, s békés együttlakozás által oda segített, hogy haza és fejedelem iránt tettel bizonyíthatták be, hűségüket s hálájukat.

Hortobágy és abbé Richard.

Kine ösmerné a meséshírű délibábos Hortobágyot? E hajdan gazdag gulyajáró föld, most sivár leégett hasznavehetetlen pusztaság, melyen a szegény barom már tengődni sem bír, s számos kutjaiból is kiapadt a víz. — A híres abbé Richard itt jártában bekalandozta ezen 5 négyszeg mértföldnyi kopár térséget, keresvén víz után sovárgó, éhségcsigazta barmank számára forrásokat, s ki is mutatott egymástól

keelő távolságban 22 kuthelyet, 5 — 6 ölnyi mélységben, kilátásba helyezvén egészséges bő vizet.

De minekelötte az eredményről szólanánk, érdekes leend talán, néhány vonásban megismerkedni abbé Richard ural s kutatási eljárásával.

E csodával határos tulajdonsággal bíró ember, alacsony termetű, vig kedélyű, beszédes, némi nem épen nagy szakavatottságot tanusító geológiai ösméreteken kívül, leginkább csak az egyházi tudományok terén honos. — Hosszu fekete talárban s papi pástorkalapban járván, nálunk a meleget kiállhatatlannak mondá; nem dohányos, vizet nemcsak hogy nem iszik, hanem, ha vizsgálni akarja is, legfelebb az ujját mártja bele.

Kutatása alkalmával, egy delejtön s egy vízmérteken kívül, más segédeszközöket nem használ, térképekkel mit sem gondol, azt maga is kénytelen volt bevallani, hogy nagy szárazságban biztosabban tud forrásokat kimutatni. Állítja, hogy akár gyalog, akár szekeren valamely a föld gyomrában rejlő bő forráshoz ér, bizonyos kimagyarázhatatlan, némi hevüléssel járó érzés futja át valóját; de mindamellert tapasztaltuk, hogy közutja alkalmával átható, éles szemével folytonos éber figyelemmel vizsgálta a környéket is, a síkságon lejtők s egyes hajlások voltak leginkább, hol kérdezősködött, kell-e ott kút?

Ha igen bő, gazdag forrásra talál, hirtelen megállítja a kocsit, leszáll, néhány perczig ide s tova jár-kálván, hirtelen megáll, botjával egy pontra mutat, s a jelcsöveket levezeti, a kimutatott ponthoz annyira ragaszkodik, hogy ha — mi tévedésből megtörtént — 10—12 hüvelykkel idább vagy odább verték be a kárót, ismét felhuzatta.

De lássuk az eredményt. — A Hortobágy^o délkeleti részén, az ugynevezett Pomor járásán, XIX számmal jelölt forrásnál, a városi tanács f. jul. 7-kén egy 12 lábnyi átmérőjű sülyesztett téglakutnak ásását megkezdette. A felső réteg 2 lábnyira fekete, szikkel vegyes kemény föld, továbbá két lábnyira következik kemény sárga agyag, melyet az ötödik lábnyi mélységben kékes agyag váltott fel, ebben 6 lábnyira már némi csekély források jelentkeztek, július 14-kén 2 öl 5 lábnyi mélységben futó homokra bukkantak, ezen egy ölnyi homokrétegen áthatolva, jul. 17-kén 3 öl 5 lábnyi mélységben kemény kék agyagrétegben hirtelen oly hatalmas forrásokra akadtak, hogy bár ha 24 óráig felváltva 28 ember 5 nagy cseberrel, tekerő géppel folytonosan merte, a víz oly hatalmas áradt s tódult, hogy 4 ölnyi mélységnél alább hatolni lehetetlenséggé vált, a munka ekkor beállítván, a kut felszereltetett.

E kut vize tiszta, igen hideg, jóízű. Az eddigelé benne megvizgázott 3 forrás 7—10 hüvelyknyi átmérőjűek, s oly hatalmasok, hogy midőn a 3 ölnyi víz

kiméretik, 1 ölnyre, a víz színén több hüvelykkel felül bugyognak. F. hó 19-kén egy füz-gyökér darabot lökött fel a forrás, melyen a barna köszén képződés jelei láthatók, átadatott a helybeli főiskolai muzeumnak.

A VII. számmal jegyzett forrás ásatásához a Kis Gergely járásán szinte hozzáfogtak, de a Tiszaszabályozás okozta „sine pabulo nulla salus“ annyira reánk nehezedett, hogy abbé Richard egyenesen kimondotta, s a ki e földet ismeri, abban kétkedni épen nem fog, miszerint „most nincs ezen tengermennységű jószágunk mit enni, nem is lesz, ha csak a tiszai zsilipek által a Hortobágyot, már jövő évben el nem árasztják, de néhány év mulva furrott kutak sem fognak többé, ilyen általam még nem csak nem látott, hanem nem is képzelt, minden élő fa nélküli rengeteg pusztaságon barmaik számára vizet szolgáltatni.“ — silylicus jóslat.

Adja Isten, hogy az indolentia be ne következtesse! — De van okunk tartani ilyes mitől, mert már mint halljuk, az elkészülhetetlen zsilipek építtetése iránt, az alsó szabolcsi tiszaszabályozási társulat határozatától váratik az eredmény.

Mi pedig magunk szerénységében csak annyit mondunk, hogy ha módjában van Debreczennek, segítsen mielőbb maga magán, mert ha a már most is elsatnyult s megkevesedett tőkegulyák elestek, eladattak s elszéledtek. — Debreczen csak volt, de többé nem lesz!!*)

L. G.

Közélet.

Kertészeti egyesületünk f. hó 25-kén tartott választmányi ülésében bejelentetett, hogy a külföldi utjából hazaérkezett Telegdi László váltagur, addig is, mig utazásának eredményét rendszerezett jelentésben beadná, külföldről hozott több kötet, 4 féle kertészeti könyvet adományozott az egyesületnek. — Azon alkalomból, hogy a város által rendelkezés alá bocsátott földek kertté alakításának ideje ide s tova elérkezik, igazgató kertész Vass Pál ur az újabbkori kertek, kertészeti épületek és eszközök, növényfajok, szóval a kertészet jelen állásának tanulmányozása végett, hazánkban és a birodalom egy részében utazni ohajtván, minthogy ez utazása közben szerzendő tapasztalatainak az egyesület kétségkívül sok hasznát veheti, de tekintettel eddigi jó szolgálataira is, az egyesület pénzerejéhez képest némi uti költség utalványoz-

*) E sötét kifejezést makunkévá nem tehetjük, valamint e bekiüldött cikket sem egészben. — Örömmel fejezzük egyébiránt ki azon hire felett, hogy a szenesült füzgyökér, nem — mint illetékes helyen előre mondatott, Bécsbe küldetett, hanem a debreczeni muzeumnak adatott át. — Szerk.

tatik. — A főiskola kertének már most hitelesen megállapított térképét a főisk. gazd. vál. a határvonalak épségben tartása végett, azon megjegyzéssel teszi át, hogy az egyleti elnök és főisk. mérnök urak által együttesen indítványozott kerítés felállítására a főiskolának pénze nincs. A választmány, mely természetesen még kevésbé képes e költségek viselésére, a határnak legalább körülárkoltatását elhatározta. (A főisk. kert egész kiterjedése 5034 □ öl.) — Hosszas és komoly vitára adott alkalmat az építkezés kérdése. A választmány minden tagját természetesen oda illő díszes és czélszerű épületet ohajtott volna ugyan emelni, de miután az egylet egész pénzereje 1400 frtból áll, egy apránként visszafizetendő részvény kölcson eszméje pedig a többség által czélra vezetőnek nem találtatott, egy megfelelőnek ígérkező 1800 firtos, emeletes épület tervének mellőzésével, a többi közül **Barcsay Miklós** építész ur 20 $\frac{1}{4}$ □ ölnyi terü, földszintes, tornácos, körülbelül 1100 firtba kerülendő kertészlak terve fogadtatott el, s szavazattöbbséggel elhatározatott, hogy a vál. az aug. 17-kén tartandó közgyűlésen, mely ez ügyben döntőleg határozandó, ezen kisebbszerű terv mellett nyilatkozzék.

Az „emlékkert“ társulat jul. 29-diki bizottmányi ülésében bejelentetett, hogy a társulat, takarékpénztári könyvecskék és kész pénzben 2665 frt. 18 kr. egy darab 10 frankos arany, egy ezüst tallér és egy Lincz városi sorsjeggyel rendelkezik. — Az eddig bemutatott kerítéstervek közül a legjutányosb is többé kerülne, mint hogy a társulat pénzereje megbirja, annál fogva végleges megállapodás most sem történhetett. Egyébiránt elnök **Csanak József** ur megbízott, hogy egy-két nap múlva ugy is külföldre utazván, az utközben látható kerteket és kerítéseket figyelembe vegye. — Elnök ur egy időre elutazván, helyettes elnökül **Komlóssy Imre** ur megválasztatik. **Illésy György** sokféle elfoglaltsága miatt a jegyzői tollat leteszi.

Lapunk mult számának nt. **Révész Imre** urra vonatkozó hírét, most már hiteles értesülés nyomán oda módosítjuk, hogy ha történtek is magán érintkezések tudós lelkészünk és a halasi gyülekezet egyesei közt, határozott gyülekezeti meghívás az előbbihez nem érkezett.

Nemkülönben hiteles értesülés nyomán, tényként tudatjuk, hogy tudós **Révész Imrénke** napokban végezte be s haladék nélkül sajtó alá ad ily czimű terjedelmes munkát: „**Dévai Biró Mátyás**, első magyar reformátor életrajza és irodalmi művei.“ — E műben, mint értesülünk, reánk debreczeniekre vonatkozólag, ki lesz derítve azon történelmi tény, a mi eddigi debreczeni történetíróink figyelmét is kekerülte,

hogy az európai hírű **Dévai**, pályája végén, 1542—1546-ig, debreczeni lelkész és esperes volt; — továbbá, hogy a hős **Török Bálint** nejeinek, **Debreczen földes asszonya Pemplinger Katának** hamvai városunk földében, és pedig valószínűen a mostani nagy-templom alatt nyugsznak.

A zeneiskola felszerelésének javára tegnap rendezett hangverseny ismertetését, miután lapunk már a hangverseny előtt sajtó alá kerül, nem adhatván, itt közöljük legalább a műsorozatot.

1. **Nyitány** „Ilka“-ból, zongorán 4 kézre előadják **Csanak Róza** k. a. és **Kalkbrenner H.** ur.

2. **Verseny, Beriot**-tól. Két hegedűn el. **Simonffy Emil** és **Cohn Adolf** urak.

3. **Oh, ne mondj engem rózsádnak**, és **Ez a világ**. Zongora kíséret mellett el. **Hannig Weisz Karolina** asszony.

4. **Ernst „Búdal“-a és Eredeti (?) magyar**. Hegedűn el. **Cohn Adolf** ur; zongorán kíséri **Hannig W. K.** asszony.

5. **Magyar népdalok**, czimbalmon, hegedű, brács és gordonkakisérettel, el. **Kóbor Gizela** k. a.

6. **A rab**, **Petőfi** től. Szavalja **Csanády Gizela** kisasszony.

7. **Adagio és Rondo**, két hegedűre, **Sivoritól**. El. **Simonffy E.** és **Cohn A.** urak.

8. **Záradék** „**Hunyadi**“-ból, zongorán el. **Csanak Róza** k. a.

9. **Verseny Mendelssohntól**, hegedűn el. **Cohn A.** ur, zongorán kíséri **Hannig W. K.** assz.

10. **Magyar nóták**. Gordonkán el. **Lányi Samu**, kísérik helybeli zenészek.

11. **Nyitány** a „**Cziganynő**“-ból. El. **Cohn Adolf** ur vezetése alatt a helybeli magyar zenekar.

Figyelmeztetjük a „**Zenészeti lapok**“ debreczeni levelezőjét, hogy ez műkedvelők hangversenye. Mi örülünk, hogy Debreczen e részben az előítéletek nyűgeiből kibontakozni kezd, és megrovandónak tartjuk azt, a ki ily előadásokat, annyival inkább a ki egyes előadókat megrovandóknak tart.

Jul. 29-kén délben tűz ütött ki a mester-tanítóutczai háznál, mely egy háztetőt, górért, istállót, 2 sertés ólat, 85 köböl tengerit 5 öl fát és apróságokat elhamvasztván, összesen mintegy 4500 frnyi kárt tett. A kár pedig soha nem pótolható, mert az összes semmivé lett értékből nagyon kevés volt biztosítva!

A vész helyére, a város hatvanutczai béresei vitték az első oltó-gépet, gyalog.

A magyar írók segélyegylete által kibocsátott sorsjegyek közül városunkban eddig mintegy ezer darab költ el. Meggondolva: mennyiféle kell erónket forgácsolnunk, ez eredményt kedvezőnek nevezhetjük. — Sorsjegyek elapok szerkesztőségénél folyvást kaphatók.

Névsora

a debreczeni színügyegylet tagjainak, a második egyleti évre aláírt összegekkel együtt.

(Folytatás.)

Kallós Lajos 1, Kardos Sámuel 1, Kállai Imre 1, Kálmánzhey Gábor 1, Kászonyi József 2, Kenessey Antal 1, Kepes Sámuel 1, Kerekes József 1, Kereskedelmi testület Debr. 10, Kis András 1, Kis Gábor 1, Kis Gáborné 1, Kis Lajos 2, Kis Sándor 2, Kis Imre 1, Kis Mihály 1, Kola János 1, Kolda János 1, Komlóssy Imre 5, ifj. Konrád Sámuel 1, Konti József 1, Korányi Imre 1, Koncz Elek 1, Kovács Ádám 5, Kovács Ferencz 1, Kovács Lajos 1, Kovács Sándor 1, Kóbor Boldizsár 1 frt.

Lacsnai János 1, Lakatos Márton 1, Laky Lajos 1, Lengyel Zsigmond 1, Lengyel János 1, Lenvári János 1, Liebermann Adolf 1, Lobmayer József 2 frt.

Magyar Sándorné 1, Margitai István 1, Margitai Juliánna 1, Marki János 2, Markos Péter 1, Marjalaky Dániel 1, Majthényi László 5, Málik István 1, Mártonffy Márton 1, Máthé János 1, Medve Kálmán 1, Mezössy László 1 frt.

Nagy Gábor 1, V. Nagy Bálint 1, Nagy Sándor 1, Nagy József (Széchenyi u.) 5, Nagy József (lelkész) 5, Naményi Gábor 5, Nemes Kálmán 1, Nikházy Dánielné 1, Nyisznyánszky János 1 frt.

Oláh István 1, Oláh Lajos 1, Orbán Pető I. K. Orbán János 1, Örlei István 1 frt.

Paksy Gusztáv 1, Paksy Imre 1, Pápai Imre 1, Petrus Márton 1, Pető Sándor 1, b. Podmaniczky Frigyes 1, Poroszlai László 1, Püspöky Alajos 1 frt.

Radványi István 1, Rác György 1, Rácztokaji Antal 1, Rázsó Lajos 1, Révész Bálint 1, Rickl Antalné 1 frt.

Sánta István 2, Sárváry Ferencz 1, Sági Sámuel 2, Simonffy Imre 2, Szabó Bálint 5, Szabó Ferencz és neje 4, gr. Szapáry Antal 5, Szathmáry Sándor 1, Spitzer Jakab 1, Szentmiklósy László 1, Szepessy Antal 1, Szerény Ferencz 1, Széki P. 1, Szél György 2, Szél Kálmán 1, Szikszay Lajos 1, Szücs czéh Debreczenben 5, Szücs Károly 1, Szücs Mihály 2 frtot.

Takácsi György 1, Takácsi Sándor 1, Tamássy Károly 1, Tegze Imre 2, Telegdi Kálmán 1, Tikos István 2, ifj. Tikos István 1, Thyl Józsefné 1, Tisza Kálmán 5, Tiszai Dániel 1, Tiszai Dánielné 1, Tisza

Lajos 1, Torma Sándor 1, Tóth Elek 1, Tóth István 1, Tóth Endre 1, Tóth Lajos 1, Tóth János 1, Török János 1, Trocsányi Károly 1 frtot.

Ujhelyi Sándor 1, Ujvárosi György 1 frtot.

Zoltán Ferencz 5, Zsoldos József 1 frtot.

Józsa Imre 1, Józsa János 5 frtot.

Vagner Antal 1, Vályi Zsigmond 1, Vecsey Viktor 1, b. Wenkheim Béla 1, gr. Wenkheim R. 5 b. Wenkheim R. 5, Veres László 1, Veres Márton 1, Véber Sándor 1, Vég Sándor 1, Vitéz József 1, Vertheim Miklós 1, Varga Antalné 1 frtot.

A helybeli anyakönyvtár jöltevői.

(Folytatás.)

91. Kenessey Béla magyar hajóskapitány: Miskolcz. Il Corso di navigazione teoreticopratica. Venezia 1835—4. két szép kötet.

92. A es. kir. birodalmi földtani intézet Bécsből: Évkönyvei minden kötetét, és ezen becses küldeményt szakadatlanul folytatja.

93. Bészler örökösök: Luther nagy képes Bibliáját. Wittenberg 1584. ivr. szép ép péld.

94. Disznós Sándor V. Pécsről: 6 darab ezüst érmet.

95. Jakab István helytartósági tanácsos mint szerző: Czuczor: Ki az? költeményére dallam, zongor. hangjegyekben, ivrét diszkiadás.

96. Szücs István kerületi táblai ülnök: jogiratok, okmányok, táblai döntvények stb. több kötetét.

97. Deák Zsigmond tanár Zilabról: A Csokonaiadok gyűjteményéhez: Csokonai V. Mihály, Lila. N-Várad 1808. — Odák. N-Várad 1809. — Tavasz. N-Várad 1806. — Pásztor király. N-Várad 1806. — Amintas. N-Várad 1806.

98. Kolos Dán. Sárospataki tanár és lelkész, mint szerző: Katechetika. Sárospatak 1865.

99. Néh. Márton József lelkész: magyar köriratu arany pénzt 5-dik Ferdinándtól, valamint a többi magyar köriratu huszas, tizes, hatos ezüst és rézpenzéket 1848- 1849-ből; — Magyar korona feltalálási (1835) — esászári nősülési (1854) emlékérmeket, — különbféle nemzetek 9 darab újab ezüst tallérát, — és Seiler Erbauungsbuchját 17 kötetben.

100. A városi t. tanács újab nyomdatermékeken kívül, a Hortobágyon Richard Abbé jelölte gulyakut gazdag forrása által kivetett fagyók-kövéletet és ásvány réteg példányt.

101. Nagy István bihari esperes: Barcsai Ákos ritka nagyobb ezüst érmét: SVB RAKOCIANA OPRESSIONE R. TRANSILVANIAE ET OBSIDIONE CIBINIENSI. 1660 DEVS PROVIDEBIT.

102. Nagy István urbéri főtörvényszéki elnök Pestről: Bethlen Farkas történelme nagy ritkaságú első kiadásához tartozó egészítményeket. (Folyt. köv.)

Kivonatok

Debreczen város régi jegyzőkönyveiből.

(Folytatás.)

(1627. A tanulókirata. Latin.) „Amennyiben a boldog emlékezetű férfin Szücs György uram halála után felfüggesztett évi javadalmaink fizetésére kívánságunk s az egyház kérelme és megintése daczára nem hajlott ezen város, tetszett nekünk minden kényszer nélkül egyenkint letett eskünk szerint minden visszatérés reménye nélkül általános és összes eltávozásunk által orvosolni a dolgot, ily feltételek alatt:

1. Ha az évenkénti, vagy azzal felérő javadalom tőlünk megtagadhatnák, s a jövő fizetés a város levele által meg nem ígértetnék.

2. Ha közszolgálatunk nem enyhíthetnék. — Melynek megerősítésére neveinket egyenként aláírni nem tartózkodtunk, ezen esküforma szerint: „Az Isten, ki valójában egy, személyében három, engemet életem minden cselekvényeiben úgy segéljen, hogyha ez említett föltételekből számunkra semmi nem adatik meg, kilépek, s többé ez iskolába ottmaradás végett vissza nem jövök; s ígérem, hogyha ez ügyben bármi rosz történhetnék a kezdőkkel, abban magamat részesnek vallom, Isten engemet úgy segéljen.“

1628. Főbiró Bachió János.

9-a. jan. (Latin.) Tiszt. Szentpéteri Antal az iskola rectorává fölvéttetett.

29. juni. (Latin.) Főtiszt. Gönczy József superintendens megkeresendő Huszti predikátor Tornai Ferencz iránt, ki Putnoki János uram helyében lenne meghívandó.

4-a okt. (Magyar.) Ács Tamás a több társával edgyütt végezte el a Templom zsindelezését, Demeter Kovács a Toronyról a gombot le vette, és a helyébe tette az aranyos gombot, a melyet Rákóczy György ő nagysága conferált gratiose a városnak.

19. okt. (Latin.) Tiszt. Kecskeméti Mátyás uram a debreczeni iskola Rectorává fölvéttetett.

20. okt. Conferált a Fejedelem Ő Felsége a Templom építésére 1500 forintot, mely az adóból defalcáltatott.

(Magyar.) Rákóczy György Ő nsga, egy aranyos gombot tsináltatott, a Toronyra tették fel. Ugyan Ő nagysága a Napkelet felől való ajtajára a Templomnak faragott kövekből tsináltatta az oszlopokat és küszöböket, felülről Sárkányt és a maga czimerét kifaragtatván.

20. nov. (Latin.) Medgyesi Pál tanulmányainak bővítése végett Németországba indulván, a nemes tanács határozatából nemes Bachió János biró uramtól kapott 200 db. aranyat, 100 császári tallért, Polturákban pedig 100 magyar forintot, — az arany most 3 frt. 25 dénár, a Tallér pedig 1 frt. 80 dénárban jár.

Piaczi árak július 8-kán.

Közép ár: 1 pozsonyi mérő tiszta buza 4 frt. 20 kr. — Kétszeres 5 frt. 80 kr. — Rozs 2 frt. 55 kr. — Árpa 1 frt. 85 kr. — Zab 1 frt. 50 kr. — Teugeri 5 frt. 70 kr. — Köles 5 frt. 70 kr. — Kása 5 frt. 50 kr. — Egy mázsa szalonna 36—38 frt. — kr. — Egy font marhabús 20 kr.

A „Hortobágy“

szépirodalmi, művészeti, gazdasági, kereskedelmi, ipar, s általában társaséleti hetilap. Megjelenik minden pénteken. Előfizetési ára máj.—decz. 8 hóra 3 frt. 50 kr., máj.—aug. 4 hóra 1 frt. 70 kr. A ki 8 hóra előfizet, az műmellékletül

a debreczeni állandó színház

diszes rajzát nyeri, Skalnicszky rajza szerint. — Hirdetések jutányos díjért közöltetnek. A lap tiszta jövedelme kizárólag jótékony célra fordítatik. — Minden a lapot érdeklő közlemény a szerkesztőhöz (Széleteza 2465. sz.) intézendő.

Előfizetéseket folyvást elfogadunk, a helybeliekre nézve azon megjegyzéssel, hogy lapunk kihordója vagy bárkinél is aláírhatnak ugyan, de apénzt csak oly egyének adják át, ki a szinügyegyület pecsétjéve ellátott nyugtát mutat elő.

Lapunk kihordója egy „Panaszkönyvet“ hord magával, melyet minden helybeli előfizetőnknek, kívánatára előmutatni tartozik. Kérjük a reclamatiot, vagy egyéb panaszokat e könyvbe írni.

Kiadó: a debreczeni Szinügyegyület.

Szerkesztő: Illésy György.

HIRDETÉSEK.

Pályázati hirdetmény.

A debreczeni zenede választmányának f. évi június 30-kán és jul. 16-kán, 35. sz. alatt hozott végzei nyomán három és pedig egy ének, egy zongora és egy vonóhangszer tanári állomás, minde-
nik 500 a. frt. évi fizetéssel, s naponként 2 órai tanítási kötelezettséggel, pályázat útján levén betöltendő, az
ezen állomásokra jelentkezők azon hozzáadással hivatnak meg, hogy képességeket és erkölcsi magokviseletét
igazoló bizonyítványaikkal felszerelt ajánlkozó leveleiket, az egyes elnökségéhez, legkésőbbben f. évi szeptember
1-ső napjáig beküldeni siessenek, melytől teendőik iránt bővebb felvilágosítást nyerhetnek.

Debreczen, jul. 17. 1862.

Farkas Ferencz m. k. elnök.

Vincze Viktor m. k. jegyző.

9109.

1862.

Hirdetés.

A debreczeni kir. váltótörvényszék részéről ezennel köz-
hírré tétetik, hogy Váall Albert felperes részére Hosz-
to v s z k y M a x és nejétől 60 frt. váltóitoktartozás s járuléka
erejéig lefoglalt asztalkészletek, butorárok, ágyneműek,
konyhai edények: üvegek s falórak, nevezett adósnak várad-
utcai söresarnokában f. é. aug. 14-kén d. e. 10 óraker közár-
verésen el fognak adatni. — Debreczen jul. 50. 1862.

A váltótörvényszék.

Kerestetik

egy helybeli diszáru kereskedése, 14—15 éves, jó er-
kölcösü tanuló. — Bővebb értesítést ad Handtel Vilmos (piaze-
utca, Csanakház.)

Kapható.

befőtt gyümölcsöket tartalmazó üvegekre, bolyag helyett a leg-
jobbna elismert és sokkal tartósabban elkészített papiros, ju-
tányos áron, kiesiben és nagyban, Debreczenben

Gyürky Sándor papír raktárában.

Ajánlkozás.

Egy szépségi születési akadémikus, szerény feltételek
mellett magán tanítóul ajánlkozik, itt helyben, egy vagy több
gyermek mellé, a gymnasiumi minden tantárgyból, magyar
vagy német nyelven adhat oktatást. Bővebb értesítést vehetni a
szerkesztőségénél.

**Nagyujtszán a 1607-ik számú egész
ház** sept. 1-től kezdve egy vagy több évre bérbe kiadtnak.

Értekezni lehet a feltételek végett Csanak József és társa
fűszerkereskedésében, vagy a hely színen.

58-dik ÁRJEGYZÉK

az „István” gőzhengermalom gyártmányairól.

(Debreczenben költségmentesen, készpénzre és mellett, osztrák értékben, kötelezettség nélkül.)

A. asztali dara nagy szemű	15 frt.	20 kr
B. ugyanaz apró	15 "	20 "
C. dara középszerű	13 "	40 "
0. királyliszt	14 "	20 "
1. lángliszt	13 "	20 "
2. montliszt	12 "	20 "
3. zsemlyeliszt	10 "	40 "
4. fehérkenyérliszt 1-ső rendű	8 "	20 "
5. ugyanaz 2-dik	7 "	"
6. barnakenyérliszt	5 "	40 "
Kétszerliszt	6 "	70 "
Rozsliszt 1-ső rendű	8 "	"

Minden zsákért 1 frt. 5 kr. lefizetendő. E betétet azonban a vevő visszakapja, ha a zsákot, az elvétel napjától számított legfeljebb
3 hó alatt, hiba nélkül, bérmentesen visszazsallítja.

Debreczen 1862. Junius 19.

Rozsliszt 2-dik rendű	5 frt.	60 kr.
00. árpakása	15 "	"
0. árpakása	14 "	"
1. árpakása	12 "	"
2. árpakása	10 "	"
3. árpakása	8 "	"
4. árpakása	7 "	"
Árpaliszt	3 "	"
Dercze	3 "	"
Lábliszt	3 "	"
Korpa	2 "	"
Buzanlj	3 "	20 "